

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 29.6.2010
KOM(2010)356 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Euroopa Liidu rändlusteenuste arengu olukorda käsitleva vahearuande kohta

(EMPs kohaldatav tekst)

SISUKORD

1.	Sissejuhatus	3
2.	Taustteave	3
2.1.	Kehtiv määrus	4
3.	Rändlusteenuste põhisuundumused	5
3.1.	Rändlusteenuste hindade areng	5
3.2.	Liikluse areng	10
3.3.	Läbipaistvusmeetmed	11
4.	Määruse eesmärkide saavutamine	12
5.	Kokkuvõte	13

1. SISSEJUHATUS

Üks komisjoni hiljutistest poliitilistest prioriteetidest on olnud rändlusteenuste siseturu loomine ja liiga kõrgete rändlustasude kõrvaldamine. 2007. aasta juunis võeti vastu esimene määrus, milles käsitletakse rändlust üldkasutatavates mobiiltelefonivõrkudes ühenduse piires (rändlusteenuse määrus),¹ et aidata kaasa siseturu sujuvale toimimisele, saavutades samas tarbijakaitse kõrge tase, edendades konkurentsi ning läbipaistvust turul.

Rändlusteenuse määruse eesmärk oli lahendada olukorrad, mille puhul asetati ebasoodsasse olukorda piiriülene majandustegevus (rändlusteenus) võrreldes riigisisese majandustegevusega (mobiiltelefoniteenuste kasutamine kodumaal)².

Komisjon korraldas kõnealuse määruse esimese läbivaatamise, millest selgus, et konkurents ei toimi ikka veel rahuldavalt. Seepärast esitas komisjon ettepanekud rändlusteenuse määruse muutmiseks. Euroopa Parlament ja nõukogu võtsid need muudatused vastu 2009. aasta juunis,³ pikendades määruse kehtivusaega ja laiendades selle reguleerimisala, et kaasata ka lühisõnumiteenus (SMS) ja andmeside rändlusteenused.

Rändlusteenuse muutmise määrus kehtib kuni 30. juunini 2012. Vahepeal on komisjoni ülesanne jälgida määruse toimimist ja anda sellest aru Euroopa Parlamendile ja nõukogule. Komisjon peab määruse toimimise läbi vaatama hiljemalt 30. juuniks 2011.

Lisaks peab komisjon koostama hiljemalt 30. juuniks 2010 vahearuande rändlusteenusega seotud järelevalvetegevuse kohta. Käesolev teatis ongi rändlusteenuse muudetud määrusega seotud vahearuanne. Kuna muutmismäärus on jõus alles alates 2009. aasta juunist, esitatakse vahearuandes üldülevaade rändlusteenuste uusimatest suundumustest ja esialgne hinnang määruse eesmärkide saavutamiseks tehtavate edusammude kohta.

2. TAUSTTEAVE

Muutmismääruse vastuvõtmisest alates on komisjon teinud jätkuvalt tihedat koostööd Euroopa reguleerivate asutuste töörühmaga (ERG) ja selle õigusjärglase elektroonilise side Euroopa reguleerivate asutuste ühendatud ametiga (BEREC), et jälgida määruse rakendamist ja rändlusteenuste arengut. BERECi kogutud põhjalike andmete põhjal koostati võrdlusandmete aruanded, millest viimane avaldati 2010. aasta aprillis ja millest saadi olulist teavet käesoleva teatise jaoks. 2010. aasta märtsis avaldas BEREC ka aruande kõnede, SMSide ja andmeside rändlusteenuste alternatiivsete jaehindade kohta, ja samuti vastavusaruande; mõlemast aruandest saadi kasulikke andmeid käesoleva teatise koostamiseks⁴.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 717/2007, 27. juuni 2007, milles käsitletakse rändlust üldkasutatavates mobiiltelefonivõrkudes ühenduse piires, ELT L 171, 29.6.2007, lk 32.

² Vt Euroopa Kohtu kohtujuristi järelduste (kohtuasi C-58/08) punkt 20.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 544/2009, 18. juuni 2009, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 717/2007, ELT L 167, 29.6.2009, lk 12.

⁴ Kõik ERG/BEREC aruanded vt http://www.erg.eu.int/documents/index_en.htm.

24. märtsil 2010 korraldas komisjon rändlusteenuste seminari, millel osalesid tööstusharu, tarbijauhingute, riikide reguleerivate asutuste ja ministeeriumide esindajad. Seminaril esitatud seisukohti võeti samuti komisjoni aruande koostamisel arvesse⁵.

2.1. Kehtiv määrus

Rändlusteenuse määrusega reguleeritakse kõnede rändlusteenuse hulgi- ja jaehindasid ning see sisaldab meetmeid läbipaistvuse suurendamiseks. Hulгимüügitasandil kohaldatakse hinna ülempiire, mida vähendatakse igal aastal; 2009. aasta juulist alates on vastav hulgihinna ülempiir 0,26 eurot ja alates 1. juulist 2010 väheneb see 0,22 euroni. Kõik operaatorid pidid pakkuma jaemüügitasandil eurotariifi, millele on kehtestatud igal aastal vähendatav ülempiir; seda tariifi kohaldatakse üldkorras kõikide klientide suhtes, kui nad ei taotlenud 2007. aastal sõnaselgelt erinevat tariifikava. Eurotariif on praegu väljuvate kõnede puhul 0,43 eurot ja sissetulevate kõnede puhul 0,19 eurot minuti eest ning alates 1. juulist 2010 vähendatakse neid ülempiire veelgi vastavalt 0,39 eurole ja 0,15 eurole. Rändlusteenuse muudetud määruse kohaselt esitatakse arved kõnesekundite alusel ning hulгимüügitasandil on võimalik kehtestada 30 sekundi pikkune minimaalne kõneaeg ja jaemüügitasandil väljuvate kõnede puhul samuti. Kuigi operaatorid on kohustatud pakkuma eurotariifi, võivad nad jaemüügitasandil pakkuda ka alternatiivseid kõnede rändlusteenuseid. Lisaks sellele ei saa operaatorid alates 1. juulist 2010 nõuda tarbijatelt tasu rändlussõnumi vastuvõtmise eest.

Lühisõnumiteenuste puhul on hulgihinna ülempiir 0,04 eurot ja jaemüügitasandi eurotariif, mida operaatorid peavad pakkuma, on 0,11 eurot (nagu kõneteenuste puhul, võivad operaatorid teha ka alternatiivseid pakkumisi). Andmeside rändlusteenuste puhul kehtestati hulgihinna ülempiir ja see on praegu 1 euro megabaidi (MB) eest; see väheneb igal aastal ja on alates 2010. aasta juulist 0,80 eurot. Tarbijate jaoks on vaja kehtestada ka läbipaistvusmeetmed. Kohe, kui klient siseneb teise liikmesriiki, peavad operaatorid saatma talle teavet rändlustasude kohta ja lisaks ka võimaluse kohta helistada külastatavas liikmesriigis tasuta hädaabinumbrile 112. Läbipaistvusmeetmed sisaldavad ka sätteid, millega püütakse tagada, et arved ei põhjustaks andmeside rändlusteenuste puhul halbu üllatusi (kulude piiramise vahend). Tarbijate palvel kehtestatav kulude piiramise vahend võeti kasutusele alates 1. märtsist 2010 ning alates 1. juulist 2010 on ülempiir üldkorras 50 eurot tarbijate jaoks, kes ei ole valinud juba erinevat ülempiiri.

⁵ Lisateave kõnealuse seminari kohta on järgmisel aadressil:
http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/workshop/index_en.htm

3. RÄNDLUSTEENUSTE PÕHISUUNDUMUSED

3.1. Rändlusteenuste hindade areng

Kõneteenused

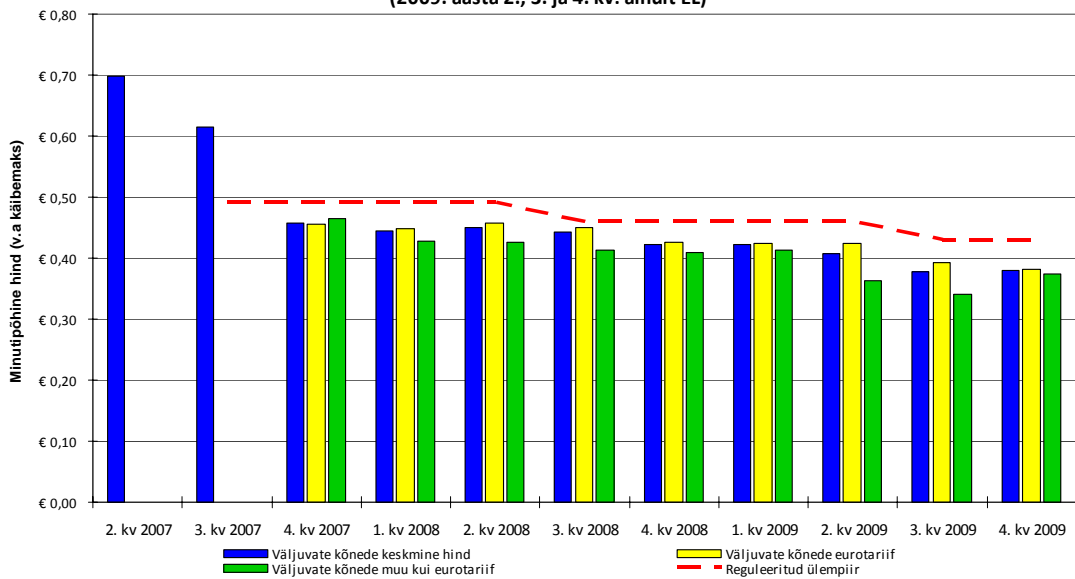
Põhipunktid

- Väljuvate ja sissetulevate kõnede hinnad on praegu 46 % ja 55 % madalamad kui enne esimese rändlusteenuse määruse jõustumist.
- Operaatorite pakutavad keskmised eurotariifid ja alternatiivsed tariifid on reguleeritud hinna ülempiiride lähedal.
- Reguleeritud (eurotariifide) ja reguleerimata (alternatiivsete) tariifide erinevus on üsna väike. Liikmesriigiti on aga erinevused suured.
- Tänu sekundipõhise hinna kehtestavatele uutele sätetele on eelmiste arveldusmeetodite põhjustatud lisamaksud väljuvate kõnede puhul vähenenud 63 % ja sissetulevate kõnede puhul on need kaotatud.

Üldiselt on uusi hinna ülempiire ja arveldussätteid järgitud hästi. Seepärast saavad tarbijad jätkuvalt kasu madalamatest rändlustariifidest ning väljuvate kõnede hinnad on vähenenud ligikaudu 46 % ja sissetulevate kõnede hinnad 55 % võrreldes enne esimese rändlusteenuse määruse jõustumist kehtinud hindadega. Tarbijad saavad nüüd kasu ka sekundipõhiseid hindasid käsitlevatest uutest sätetest, millest tulenevalt on eelmise arveldusmeetodi põhjustatud lisamaksud väljuvate kõnede puhul vähenenud enam kui poole võrra. Nii jae- kui ka hulgihinnad jäävad siiski hinna ülempiiride lähedale (vt joonis 1).

Keskmine hulgihind minuti kohta oli 2009. aasta lõpus 0,23 eurot minuti eest. Jaemüügitasandil olid operaatorite pakutavad keskmised eurotariifid 2009. aasta lõpus väljuvate kõnede puhul 0,38 eurot ja sissetulevate kõnede puhul 0,17 eurot minuti eest. Need keskmised hinnad näitavad langustendentsi vastavalt reguleeritud hinna ülempiiri vähenemisele.

Väljuvate kõnede keskmine minutipõhine jaehind ELis/EMPs
(maksustatud minutite alusel)
(2009. aasta 2., 3. ja 4. kv: ainult EL)

Joonis 1 (allikas: BEREC)

Nii väljuvate kui ka sissetulevate kõnede jaoks on olemas alternatiivsed tariifid; need on mõnel juhul madalamad kui operaatorite pakutavad eurotariifid, kuid on samas liikmesriigiti väga erinevad. Alternatiivsete tariifide alusel tehtud kõnede keskmised hinnad on 2009. aasta teise poole jooksul tõusnud ja on nüüd peaaegu samad kui keskmine eurotariif minuti kohta (vt joonis 1). Sissetulevate kõnede alternatiivsed tariifid on keskmiselt madalamad kui operaatorite pakutavad eurotariifid, kuid pärast reguleeritud hinna ülempiiri vähendamist 2009. aasta juulis on need keskmised hinnad peaaegu samal tasemel kui eurotariifid.

Kõnede sekundipõhine maksustamine kehtestati eesmärgiga kõrvaldada tarbijate jaoks minutipõhisest arveldamisest tekkinud varjatud tasu ja tagada, et kasutajad maksavad tegelikult tarbitud teenuse eest. Kogutud andmed näitavad, et lisamaksud on tänu sellele oluliselt vähenenud⁶. Riikide reguleerivad asutused on märkinud, et mõned operaatorid ei suutnud kõnealuseid sätteid õigel ajal rakendada, kuid kavatsesid teha seda võimalikult kiiresti ja hüvitada tarbijatele võimalikud kahjud.

Hinnangute alusel suurendasid eelmisest arveldamisest tingitud lisamaksud väljuvate kõnede hinda jaemüügitasandil ligikaudu 24 % ja see on nüüd vähenenud rohkem kui poole võrra ehk 10 %-ni. Varem kasutusel olnud minutipõhisest arveldamisest tingitud lisamaksud suurendasid hinnangute järgi sissetulevate kõnede hinda ligikaudu 19 % ja kuna nüüd on kasutusel sekundipõhine arveldamine, siis ei tohiks lisamakse enam üldse tekkida. Riikide reguleerivad asutused jälgivad, et operaatorid kohaldaksid kõnealuseid sätteid nõuetekohaselt.

⁶ Tegelik ja arvel esitatud kasutuse vaheline erinevus.

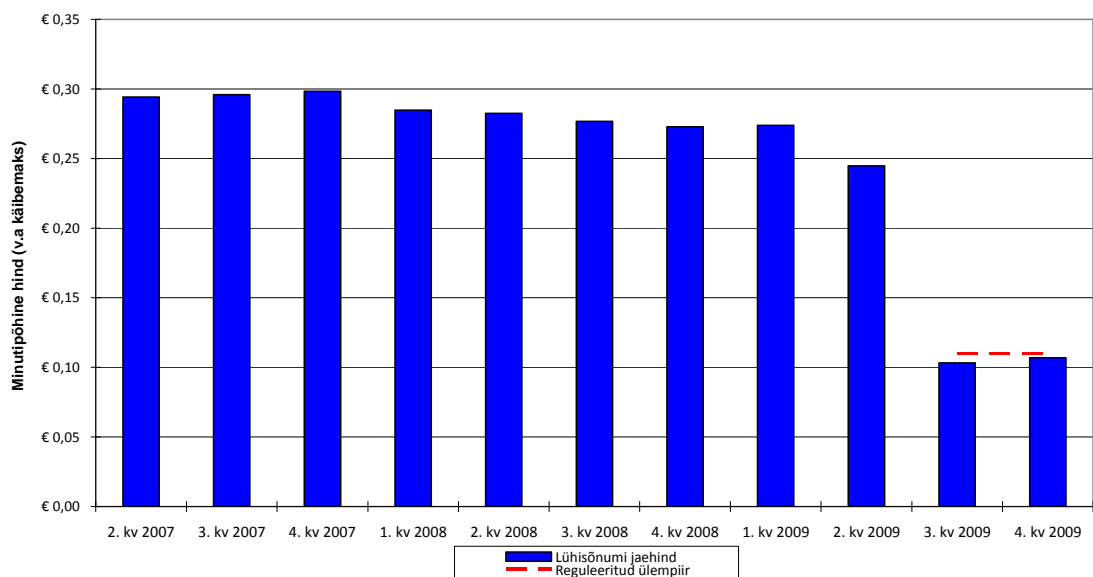
Lühisõnumiteenus

Põhipunktid

- Lühisõnumi hinnad on vähenenud keskmiselt umbes 60 %.
- Hulgimüügitasandi ja operaatorite pakutavad eurotariifid on reguleeritud hinna ülempiiride lähedal.
- Lühisõnumite alternatiivsete tariifidega seotud keskmine hind on kõrgem kui reguleeritud hinna ülempiir (0,14 eurot, samas kui lühisõnumi eurotariif on 0,10 eurot); operaatorite pakutavad lühisõnumi eurotariifid on tarbijatele üldiselt praeguses etapis parim valikuvõimalus.

Ka lühisõnumi hinna ülempiire on hulgi- ja jaemüügitasandil hästi järgitud ning lühisõnumi rändlusteenuse hinnad on tarbijate jaoks märkimisväärselt madalamad võrreldes olukorraga enne muutmismääruse jõustumist. Hinnad on siiski reguleeritud ülempiiride lähedal ja konkurentsivõimelised alternatiivsed tariifid ei ole veel välja kujunenud.

Lühisõnumi keskmine jaehind ELis/EMPs
(2009. aasta 2., 3. ja 4. kv: ainult EL)

Joonis 2 (allikas: BEREC)

Lühisõnumite keskmine hind on hulgimüügitasandil oluliselt langenud: enne muutmismääruse jõustumist oli see 0,13 eurot ja 2009. aasta lõpus 0,04 eurot. Hindade alanemine ei ole veel tekitanud suuremat konkurentsi jaemüügitasandil.

Operaatorite pakutavate lühisõnumite eurotariifidega seotud keskmine hind oli 2009. aasta lõpus 0,10 eurot (hinna ülempiir on 0,11 eurot). Enne kõnealuste sätete jõustumist oli hind keskmiselt 0,24 eurot, mis tähendab, et hinnad on langenud ligikaudu 60 %.

Operaatorid võivad pakkuda ka alternatiivseid tariife; siiani ei ole ELis aga lühisõnumite alternatiivsete tariifide osas olnud erilisi uuendusi. Alternatiivsed tariifid erinevad märkimisväärselt ja 2009. aastal oli lühisõnumi keskmine hind 0,14 eurot, mis on tunduvalt kõrgem kui reguleeritud ülempiir. Ainult mõnes liikmesriigis on kasutusel alternatiivsed tariifid, mis on soodsamad kui pakutavad lühisõnumi reguleeritud eurotariifid. Paljudes liikmesriikides on alternatiivsed tariifid ülempiiri lähedal, kuid mõnes liikmesriigis on need märgatavalt kõrgemad ja mõnel juhul isegi üle 0,20 euro lühisõnumi kohta. Seepärast on lühisõnumi eurotariif enamikul juhtudest tarbijate jaoks parim valik.

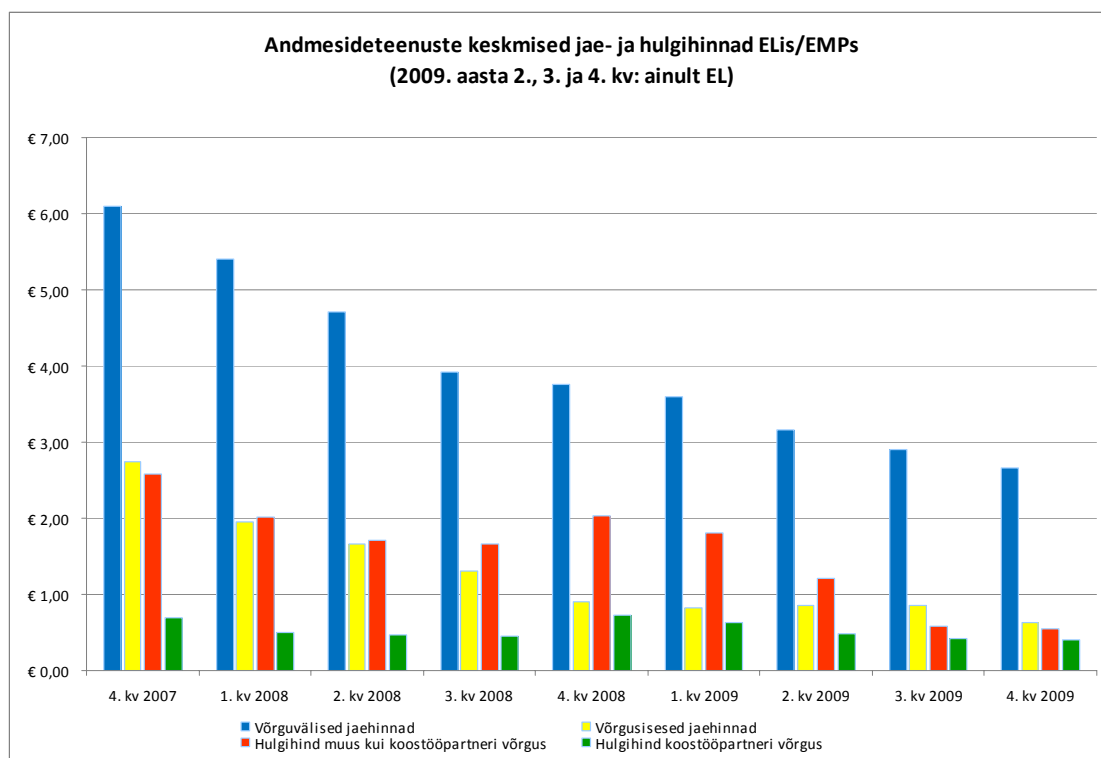
Andmeside

Põhipunktid

- Andmesideteenuste hulgihinnad on oluliselt langenud (1,2 eurolt 0,55 eurole MB eest) ja keskmine hind on nüüd reguleeritud ülempiirist tunduvalt madalam.
- Andmesideteenuste jaehinnad on langemas, kuid hulgihindade vähenemine ei ole veel jõudnud jaemüügitasandile.
- Hiigelsuured arved on siiani probleem.

Muutmismäärusega kehtestati andmeside rändlusteenuste hulgihinna ülempiir ja see on praegu 1 euro MB eest (arve esitatakse kilobaidipõhiselt). Tarbijate palvel võeti 1. märtsil 2010 jaemüügitasandil kasutusele kulude piiramise vahend. Kuigi hulgi müügitasandil hinna ülempiiri kehtestamise tulemusel on keskmine hulgihind märkimisväärselt langenud ja ka keskmised jaehinnad on langenud, ei saa tarbijad ikka veel täielikku kasu hulgihindade vähenemisest ja liikmesriikidevahelised erinevused on suured.

Operaatorid järgivad hulgihinna ülempiiri hästi ja keskmine hulgihind on märgatavalt langenud. 2009. aasta lõpus oli keskmine hind MB eest 0,55 eurot, mis on reguleeritud ülempiirist tunduvalt madalam. Keskmine hulgihind oli enne muutmismääruse jõustumist 1,2 eurot MB eest, mis tähendab, et hinnad on vähenenud 50 %.

Joonis 3 (allikas: BEREC)

Jooniselt 3 on näha, et andmesideteenuste keskmised jaehinnad on samuti langemas; ei ole siiski selge, kas hulghindade vähenemine jõuab kõikidel juhtudel jaemüügitasandile. 2009. aasta lõpus oli keskmine jaehind MB eest 2,66 eurot, mis on tunduvalt vähem kui 2009. aasta alguses, kui keskmine hind oli 3,62 eurot. Madalamad hulghinnad annavad aga operaatoritele suurema marginaali, kuna jaehinnad ei ole langenud sama kiiresti. Lisaks on erinevused ka riigiti suured; mõnes liikmesriigis on keskmine jaehind ligikaudu 4 eurot MB eest ja isegi kuni 6 eurot MB eest.

Operaatorite standardhinnad on endiselt kõrgemad kui eespool osutatud keskmised hinnad. Standardtariifid võivad olla vahemikus 2 kuni 5 eurot MB eest ja kohati isegi üle 7 euro MB eest. Andmesideteenuste keskmised hinnad on jaemüügitasandil langenud arvatavasti seetõttu, et kindlasummalsed või komplekspakkumised on kasvanud ja tarbijad kasutavad teenuseid tõhusamalt. Operaatorid pakuvad üldiselt jätkuvalt eripakette, mis põhinevad kasutusajal (päeva- või kuupõhised). See tähendab, et suuri mahtusid kasutav abonent võib saada MB eest makstava hinna puhul märkimisväärset allahindlust, kuid väikseid andmesidemahtusid kasutavad tarbijad maksavad enamikul juhtudel rohkem, kui nad tarbivad.

Operaatorid saavad nüüd kasu hulghinna ülempiirist, mille puhul arve esitatakse kilobaidipõhiselt ja mis kehtestati selleks, et vältida kõnede puhul kogetud lisatasudega seotud probleemide kordumist. Sellest hoolimata ei esita operaatorid klientidele arvet tegeliku tarbimise alusel (kilobaidipõhiselt) ja sageli kasutatakse kõrgemaid lisatasusid (nt 10 KB või 100 KB).

Kui standardhinnad on jätkuvalt kõrged ja kohaldatakse lisatasusid, tähendab see tarbijate jaoks mõnel juhul hiigelsuuri arveid. Loodetakse, et kulude piiramise vahendi täielik rakendamine alates 1. juulist 2010 aitab need kõrvaldada.

3.2. Liikluse areng

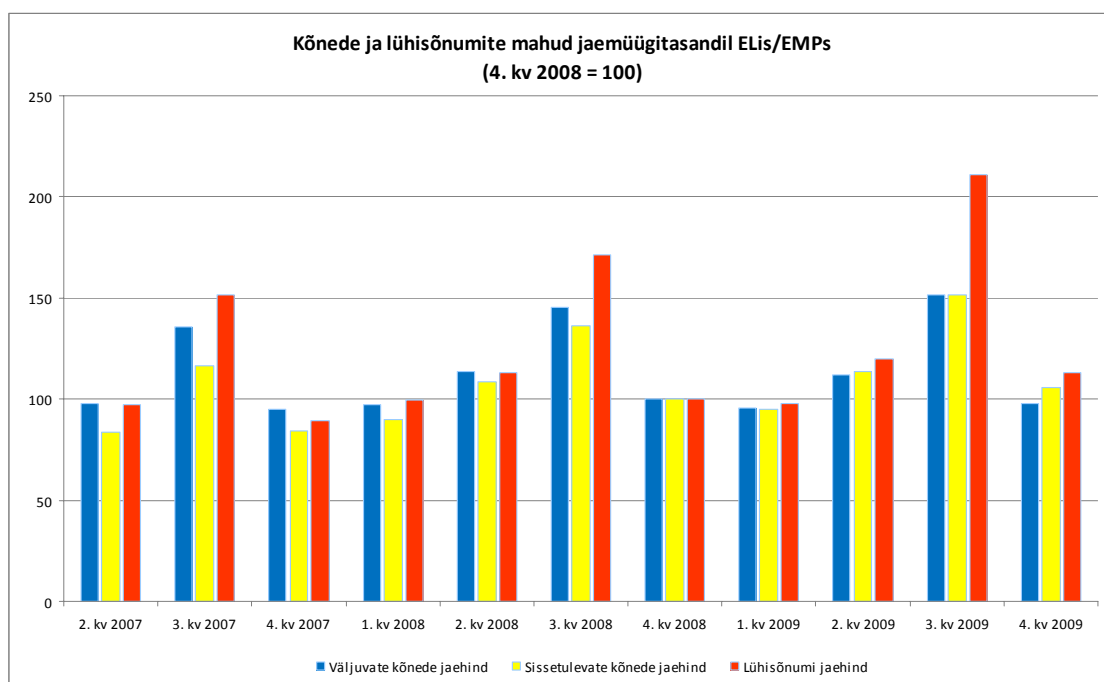
Põhipunktid

- Kõnede, eelkõige sissetulevate kõnede ja lühisõnumite hulk suureneb jätkuvalt.
- Andmeside rändlusteenuste maht kasvas 2009. aastal rohkem kui 40 %.

Liikluse arengu nõuetekohaseks hindamiseks on vaja kasutada igal aastal sama vaatlusperioodi, võttes sellega arvesse reisimise hooajalist jaotumist.

Üldiselt võttes mõjutavad liiklusmahtude arengut majanduslangus ja reisimise vähenemine ELis. Rändlusteenuse määrase mõju mahtudele ei ole võimalik usaldusväärselt eristada üldise majandusolukorra mõjust.

Vaatamata joonisel 4 kajastatud majandusolukorrale kasutavad tarbijad jätkuvalt rändlusteenuseid. See näitab tarbijate usaldust ja rändlusteenuse määrusest saadud kasu majanduslanguse taustal, mis on kaasa toonud turismi- ja ärireiside märgatava vähenemise⁷. Sissetulevate kõnede ja lühisõnumite rändlusteenuse mahud on üldiselt viimase kahe aasta jooksul suurenenud ning hooajaline tippkoormus langeb iga aasta kolmandasse kvartalis. Väljuvate kõnede mahud jäid eelmisel aastal stabiilseks ja isegi langesid veidi aasta teises kvartalis.

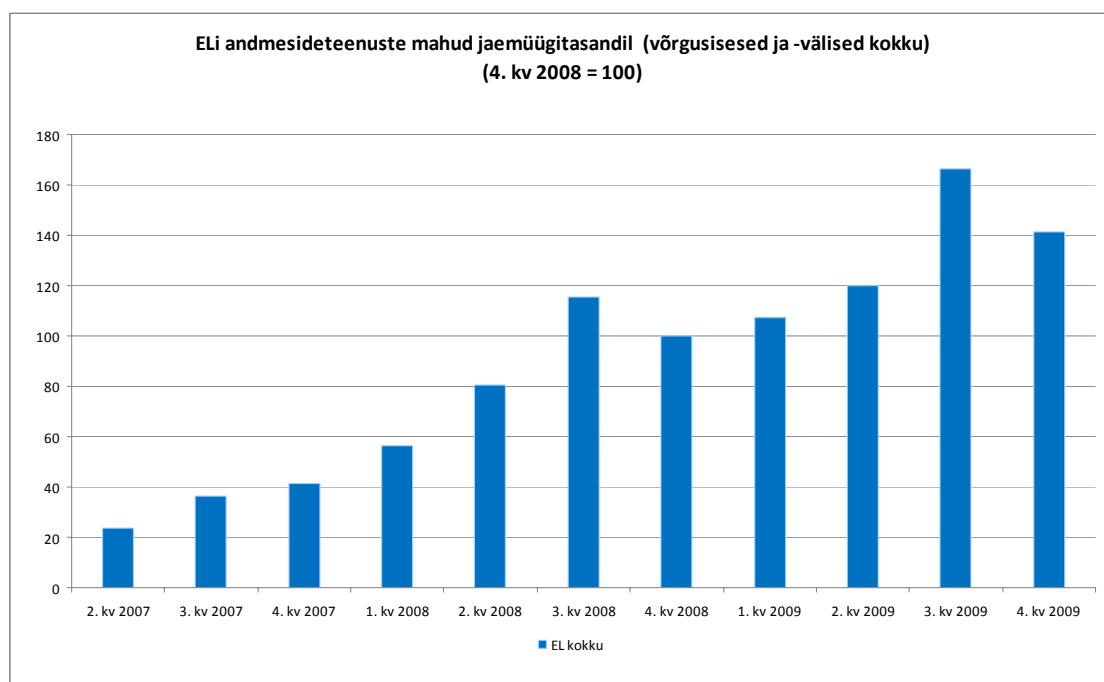

Joonis 4 (allikas: BEREC)

Lühisõnumiteenuste maht kasvas oluliselt pärast seda, kui jõustus muutmismäärus, millega kehtestati lühisõnumi hinna ülempiir. Lühisõnumite maht suurenes 2009. aasta kolmandas kvartalis 20 % võrreldes 2008. aasta kolmanda kvartaliga, osutades sellele, et madalamad hinnad ja suurenenud läbipaistvus suurendasid tarbimist.

⁷ Eurostati hinnangute alusel on reisimine vähenenud 12 %.

Joonise 5 kohaselt on andmeside rändlusteenuste mahud märkimisväärselt suurenenud ning 2009. aastal kasvasid need üle 40 %. Kuna mobiilandmeside on kasvav teenus, siis jätkub see suundumus eeldatavasti lähitulevikus.

Joonis 5 (allikas: BEREC)

3.3. Läbipaistvusmeetmed

Rändlusteenuse määrus sisaldab tervet hulka läbipaistvusmeetmeid, mille eesmärk on tagada, et tarbijad oleksid kursis rändlusteenuse hindadega. Koduteenuse osutaja peab lisaks kõnede ja lühisõnumite rändlustasudele teatama rändluskliendile ka andmeside rändlustasud. Kuigi kliendid saavad mitu eraldi sõnumit, võimaldab see neil rändlustasudega hästi kursis olla. Tarbijad võivad soovi korral paluda operaatoril lõpetada rändlushindasid käsitlevate lühisõnumite saatmine.

Mõned operaatorid ei suutnud täita kõiki rändlusteenuse muutmismääruse nõudeid 1. juulil 2009, kuid enamikul juhtudest need probleemid lahendati. Riikide reguleerivad asutused jälgivad, kuidas ülejäänud operaatorid neid nõudeid täidavad, ja see puudutab peamiselt uusi turuletulijaid (virtuaalse mobiilvõrgu operaatorid), kes alustasid tegevust pärast 1. juulit 2009.

Muudetud määrusega kehtestati ka kulude piiramise vahend, millega püütakse ära hoida andmeside rändlusteenuste kasutamisest tulenevaid hiigelarveid. Alates 1. märtsist 2010 peavad operaatorid pakkuma tarbijatele võimalust määrata eelnevalt kindlaks, kui palju raha nad soovivad välismaal olles andmesideteenustele kulutada. Kui 80 % sellest ülempiirist on saavutatud, saadetakse kliendile vastavasisuline teade, ning ülempiiri saavutamisel tuleb anda kliendile võimalus jätkata kõnealuste teenuste kasutamist. Alates 1. juulist 2010 kohaldatakse üldkorras 50 euro suurust ülempiiri klientide puhul, kes ei ole valinud juba erinevat ülempiiri.

Kõnealuse vahendi rakendamine oli 1. märtsi 2010 seisuga rahuldav. Kuigi esialgu ilmnes probleeme, on suurem osa neist nüüdseks lahendatud. Riikide reguleerivad

asutused pidid mõnel juhul järgimise tagamiseks sekkuma ja üks operaator otsustas takistada ettemaksesüsteemi kasutataval klientidel andmeside rändlusteenuseid kasutada seni, kuni tema süsteemid on täielikult kohandatud kulude piiramise vahendi kasutuselevõtuks. Kulude piiramise vahend tuleb teha kättesaadavaks kõikidele klientidele, kes kasutavad andmeside rändlusteenuseid (nii ettemakse- kui ka järelmaksüsteemi kasutavad kliendid)⁸.

Riikide reguleerivad asutused jälgivad kõnealuste sätete rakendamist, et tagada kulude piiramise vahendi nõuetekohane kohaldamine, eelkõige pidades silmas, et alates 1. juulist 2010 kohaldatakse seda kõikidele klientidele. Kuna kulude piiramise vahend on kättesaadav olnud alles alates 1. märtsist 2010 ja vaid nendele klientidele, kes on seda konkreetselt soovinud, analüüsitakse selle üldist rakendamist ja tarbijate nägemust sellest põhjalikumalt komisjoni teostatava 2011. aasta läbivaatamise raames.

4. MÄÄRUSE EESMÄRKIDE SAAVUTAMINE

Rändlusteenuse määruse peamised eesmärgid on edendada konkurentsi, tugevdada ühtset turgu ja tagada, et tarbijad ei maksaks välismaal olles põhjendamatult kõrget hinda võrreldes kodumaiste hindadega. Rändlusteenuse määrukses on sätestatud vajalikud tingimused konkurentsi soodustamiseks ja komisjon eeldab, et operaatorid kasutavad seda võimalust konkurentsivõimeliste rändluspakkumiste arendamiseks.

Määrusega on tagatud asjakohane tarbijakaitse ja tugevdatakse siseturgu; see on saavutatud eelkõige tänu hinna ülempiiride kehtestamisele.

Hinnasuundumused ja pakkumiste mitmekesisus näitavad hästi, kuidas konkurents on kasvanud. Selles osas peetakse kõige olulisemaks konkurentsi taseme näitajaks kõnede ja lühisõnumite puhul seda, mil määral operaatorid pakuvad reguleeritud ülempiiridest madalamaid hindu. Kõnede ja lühisõnumite rändlusteenuste hinnad jäävad siiski praegu hinna ülempiiride lähedale. Muutmismäärusega kehtestati suurem marginaal hulgi- ja jaemüügihindade ülempiiride vahel, et tekitada suuremat konkurentsi jaemüügitasandil, eelkõige alternatiivsete operaatorite jaoks, kuid see ei ole veel kaasa toonud suuremat hinnakonkurentsi.

Reguleeritud eurotariifil ja lühisõnumi eurotariifil paistab olevat terve hulk alternatiive. Kõneteenuste puhul on alternatiivsed tariifid, mille hinnakujunduse struktuurid on erinevad (st ajapõhised hinnad, igakuine abonenditasu või minutipõhine kõnealustustasu). Lühisõnumi keskmised alternatiivsed tariifid on kõrgemad kui operaatorite pakutavad lühisõnumi eurotariifid. Mõnes liikmesriigis on lühisõnumi rändlusteenuse alternatiivsed tariifid märgatavalt kõrgemad kui reguleeritud ülempiir.

Andmeside rändlusteenuste puhul ei ole veel selge, kas hulgihindade vähenemine toob kaasa konkurentsivõimelised andmeside rändlusteenuse jaehinnad. Kuna operaatorite standardhinnad on jätkuvalt kõrged, näitab klientide võimalus saada

⁸ Vt ka Euroopa reguleerivate asutuste töörühma rahvusvahelise rändluse reguleerimist käsitlevate suuniste punkt 27:

http://www.erg.eu.int/doc/publications/erg_09_24_final_roaming_regulation_erg_guidelines.pdf.

kasu hea hinnaga eripakettidest seda, kas operaatorite alandatud andmeside rändlustariifide hulgihinnad peegelduvad ka jaemüügitasandil.

Kuigi andmeside rändlusteenuste keskmised hinnad langevad, on keskmiste jaehindade marginaal hulgihindadega võrreldes endiselt märkimisväärselt suurem. Operaatorite standardhinnad ei tundu olevat alanenud, mis tähendab, et keskmiste hindade langus võib olla tingitud pakkumiste hulga suurenemisest ja pakkumiste tõhusamast ärakasutamisest.

Rändlustasud on endiselt kõrgemad kui mobiiltelefoniteenuste kasutamine kodumaal; kodumaised hinnad on üldiselt langemas ning kindlasummaliste või komplekspakkumiste kättesaadavus on suurenenud. BEREC uurib nii rändlus- kui ka kodumaiste hindade suundumusi ning kavatab koostada 2011. aasta läbivaatamise raames täieliku analüüsi.

Eespool öeldust järeldub, et rändlusteenuste struktuuris ei ole veel piisavalt konkurentsidiinamikat. Esineb veel rändlusteenuste turuga seotud struktuurilisi probleeme, mis tulenevad nii konkurentsipiirangute puudumisest pakkumispoolel kui ka nõudluse laadist. Eelkõige on rändlusturul konkreetset piiriüleste omadused, mis on siiani takistanud tõhusa konkurentsi tekkimist, mida riikide reguleerivad asutused ei ole suutnud lahendada. Kuigi praegune hinna ülempiiride süsteem on toonud kasu tarbijakaitse ja siseturu edendamise näol, ei ole see üksi suuteline neid probleeme asjakohaselt lahendada.

Hulgi müügitasandil tasakaalustub liiklus mobiilsideoperaatorite vahel ning seepärast ei tarvitse seal olla piisavalt stiimuleid hulgihindade viimiseks konkureerivale tasemele. Samuti on muus kui koostööpartneri võrgus makstavad keskmised hulgihinnad endiselt ülempiiride lähedal, mille alusel võib eeldada, et konkurentsidiinamika ei ole veel tugev. Lisaks ei osta lõpptarbijad jaemüügitasandil rändlusteenuseid eraldi, vaid koos kodumaiste teenustega.

Tehnoloogia areng ja/või rändlusteenuste alternatiivteenused (näiteks IP-kõne või WiFi) võivad suurendada konkurentsi ELi rändlusteenuste turul. Kui neid alternatiivteenuseid, eelkõige IP-kõne teenuseid kasutatakse siseturul üha enam, ei ole nende puhul rändlusteenuse kasutamine oluliselt kasvanud.

Komisjoni arvates on tõhus konkurents oluline tegur hästi toimiva rändlusturu jaoks. Sellise konkurentsi näitajateks on keskmised hinnad, mis ei ole reguleeritud hinnapiiride lähedal, ning alternatiivsete pakkumiste olemasolu, mis peegeldab innovatsiooni ja konkurentsidiinamikat.

5. KOKKUVÕTE

Üldiselt on rändlusteenuse muutmismääruse rakendamine olnud sujuv ja operaatorid on järginud uusi sätteid ning riikide reguleerivad asutused tagavad, et see ka jätkuks. Tarbijad saavad kasu kõne ja lühisõnumi rändlusteenuste hindade vähenemisest ning suurenenud läbipaistvusest. Andmeside rändlusteenuse hinnad on samuti langenud, kuid tarbijad ei saa veel täielikult kasu hulgihindade vähenemisest. Siiani ei ole konkurents rändlusturgudel veel piisavalt arenenud ja esineb veel struktuurilisi probleeme.

Kulude piiramise vahendit hakatakse üldkorras kohaldama alates 1. juulist 2010. Samal kuupäeval vähenemine jätkub ja lisaks ei tohi operaatorid nõuda tarbijatelt tasu kõneposti rändlussõnumi vastuvõtmise eest.

Komisjon esitab täieliku ülevaate rändlusteenuse määruse toimimise kohta 30. juuniks 2011. Selles ülevaates hindab komisjon eelkõige, kas määruse eesmärgid on saavutatud. Selleks käsitleb komisjon hulgi- ja jaemüügihindade suundumusi, rändlusteenuste osutamisel esinevat konkurentsi ja nende teenuste kvaliteeti. Komisjon teeb ka järgmist:

- hindab kodumaiste mobiilsideteenuste suundumusi;
- uurib tehnoloogilise arengu valguses, kas rändlusteenustele on alternatiivseid teenuseid ja milline on nende kvaliteet;
- hindab, kas peale hinna reguleerimise on ka muid meetodeid, mille abil lahendada rändlusturu struktuurilisi probleeme ja luua rändlusteenuste konkurentsivõimeline siseturg.

2011. aasta ülevaates analüüsitakse seega, kas rändlusteenuste edasine reguleerimine on ikka veel vajalik hinna reguleerimise või mõne alternatiivse pikaajalise lähenemisviisi abil, või kas määruse kehtivusaeg peaks lõppema 2012. aastal, jättes rändlusteenused turujõudude meelevalda. Valitavast lähenemisviisist olenemata tuleks tagada, et siiani saavutatud kasutegurid ei läheks kaotsi.